

: Posamezne številke po 4 vinarje. :

„JUTRO“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1/26. uri zjutraj, a ob ponedeljkih ob 9. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1.—, z dostavljanjem na dom K 1.20; s pošto celoletno K 18.—, polletno K 9.—, četrtno K 4.50, mesečno K 1.50. Za inozemstvo celoletno K 28.—.

JUTRO

Neodvisen političen dnevnik.

: Posamezne številke po 4 vinarje. :

Uredništvo in upravnistvo je na Miklošičevi cesti št. 8. Dopisi se pošiljajo uredništvu, naročnina upravnistvu. Ne-frankirana pisma se ne sprejemajo, rokopi si se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglašnju popust. Za odgovor se priloži znamko.

V boj za nedotakljivost avtonomije občine!

Dolgo je divjal boj med narodi hrepenečimi po svobodi in za tem, da se otresejo jerskega jarma in brezobzirnih absolutistov, ki so kruto zatirali vsak svobodni pokret.

Obilo krvi se je prelilo predno se je posrečilo streti neomejeno oblast absolutizma ter ga prisiliti do tega, da je oddal ljudstvu vsaj del svojih pravic. Komaj pol stoletja je šele preteklo, odkar so pridobile dotedaj brezpravne, samovoljne državnih birokratov in biričev izročene občine samostojnost.

Od takrat datira samouprava ali avtonomija občine, ki seje pravico, da smejo občine uporabljati svoje posle in svoje premoženje samostojno in neodvisno od državnih organov, po svojem lastnem prevdaru in da smejo izdajati o zadevah, spadajočih v njihov delokrog tudi samostojne odredbe. Glavni princip avtonomije je, da se država ne sme vmešavati v občinske posle, da se ne vtika v delokrog občine, marveč da mora prepustiti občini, da samostojno skrbi za korist občanov.

„Temelj svobodne države je svobodna občina“ stoji zapisano na čelu cesarskega patenta z dne 17. marca l. 1849. Tega prepričanja so bili tudi avstrijski narodi ko so pozdravili l. 1862. novi občinski zakon.

Med zadeve, ki jih samostojno vodi občina, spada pa tudi volitev župana. Glasom ljubljanskega mestnega statuta se voli župan v občinski seji od občinskega sveta. Župan je glava in obenem izvršujoči organ občine, ki ima nalogo reprezentirati občino, in jo voditi in skrbeti za njen procvit. Zato velja volitev župana od nekdanje za eno največjih pravic občine obenem pa tudi za prvo dolžnost demokratične države, da upošteva nje ljudsko voljo in prizna za župana onega, ki je bil postavno kot tak izvoljen.

Župana Ivana Hribarja vlada ni predložila v potrditev. Ta vladni čin je očitno poseganje v avtonomijo ljubljanske občine.

V Avstriji je znan samo Luegerjev slučaj — ki pa je imel čisto posebne vzroke — da se župana ni potrdilo. Da bi se pa župana, ki je šestič izvoljen, ne potrdilo, tak slučaj sploh ni znan. Baron Schwarz hoče očitno upeljati v naši kronovini prav izjemne odredbe, ki spominjajo na čase najhujšega absolutizma. Ako prodere princip, da nam bodo pravice, ki jih od države uživamo, polagoma zopet jemali, pridemo še ob tisti mali košček, ki ga imamo. V zadnjih letih je baron Schwarz na svojo pest predlagal — brez deželne šolskega sveta — nemškega šolskega nad-

zornika. V zadnjih letih se pri nas imenujejo srednješolski profesorji, ki jih tukajšnji deželni šolski svet niti v terminu ni postavil. Zadnje čase nam baron Schwarz svobodo tako omejuje, da je Sokolu pri belem dnevu prepovedal hoditi mimo kazine. Sedaj nam je baron Schwarz vrgel celo ljubljanskega župana. Ako bodemo mirno požrli to kršenje občinske avtonomije, se lahko pripeti, da nam bo v bodoče vlada volila župane. Ako se ji posreči uveljaviti ta princip, je gotovo, da nam bo vedno potrdila le takega župana, ki je njej všeč, za katerega pa ljudstvo ne mara. Stvar lahko pride tako daleč, da vlada v Ljubljani sploh drugega potrditi ne bo hotela kakor recimo kakega vpokojenega polkovnika.

Usodepolen lahko postane tak princip za Slovence. Ljubljanski župan ni glavar avtonomnega mesta kake nemške dežele, ljubljanski župan je starosta metropole slovenskega naroda, ki je naš kulturen, gospodarski politični centrum.

Ljubljanski župan nima le naloge biti zagovornik interesov ljubljanske občine, marveč njegova dolžnost je velikokrat, biti zaščitnik pravic celokupnega slovenskega naroda. Ljubljanski župan ne more biti obskurna prikazen, ki bi imponirala vladi in klečeplazila pred njo, marveč oseba, ki uživa v vseh Slovincih neomejeno zaupanje in ki zna z vso odločnostjo zagovarjati koristi ljubljanskega prebivalstva in interese slovenskega naroda.

Ljubljanski župan ni nikak okrajni glavar kakor si tolmači g. baron Schwarz. Ljubljanski župan je kot poglavar stolice slovenskega naroda več kot deželni predsednik male kranjske dežele, od vlade neodvisen, od ljudstva izvoljen predstojnik neodvisne in samostojne občine.

Osebe so danes v danem položaju nekaj čisto postranskega. Gre le za princip, za nedotakljivost občinske avtonomije, za ohranitev krvavo priborjene pravice ljudstva. Tak rop na ljudski pravici je zmožen centralni vladi predlagati le kak baron Schwarz. Odkar je spoznal v deželnem zboru bojzljivost in nemožnost naših reprezentantov, je dobil neverjetno hrepenenje po absolutizmu. Mar naj zopet zlezemo pred njim pod klop? Mar naj izdamo, ne da bi se do skrajnosti borili, težavne socialne pridobitve?

Ne in zopet ne!

Ako se zaveda ljubljanski občinski svet dolžnosti, ki jih je prevzel z izvolitvijo od ljudstva, ako ljubljanski občinski svet noče, da bo svetovna zgodovina baš njemu kot prvemu po preteku polstoletja odkar je narodom zagotovljena avtonomija občinska, pritisnila pečat izdajstva in strahopetstva, mora čuvati avtonomijo ljubljanske občine in voliti istega župana tako dolgo, da ga vlada potrdi.

Pri volitvi ljubljanskega župana bo v turek nastal boj za princip. Može in značaji gredo zanj v boj, bojzljivci, osebarji in koristolovci ga zataje.

Tržaška „Edinost“ o razmerah v napredni stranki na Kranjskem.

„Edinost“ piše: „Na Kranjskem se politične razmere v narodno-napredni stranki bolj in bolj poostrujejo. Boj med mladimi in starimi, ki se je začetkom vršil le za kulisami, zavzema danes že važno vprašanje v javnosti, vsled česar se nam zdi potrebno, da tudi mi izpregovorimo o tej stvari v informacijo nekaj besedij sine ira et studio.“

V kranjski napredni stranki imamo samo dve markantni politični osebi: župana Hribarja in dra. Tavčarja. V najnovejšem času so prišli iz dunajske „Slovenije“ v Ljubljano v večjem številu tudi pristaši narodno-radikalne struje, ki so vstopili v narodno-napredno stranko in začeli v njej z intenzivnim reformnim delom. Splošno se je opazalo, da se stranka po prihodu mlajših pomlaja in reorganizuje. Stari in mladi so tudi precej dolgo časa složno skupno delovali za udejstvitev narodno-naprednega programa; vršili so se shodi, sestanki, ustanavljal so se politična in izobraževalna društva, marljivo se je delovalo na gospodarskem polju, uvedlo se je strankino tajništvo in izdelal se je lep finančni načrt, po katerem naj bi stranka prišla do zadostnih sredstev.

Okoli božiča lanskega leta pa je nenkrat izstopil iz izvrševalnega odbora dr. Žerjav kakor zastopnik mlajših in kmalu za njim dr. Oražen. Za vzrok izstopa so se navajali razni politični ukrepi in izjave posamičnih članov izvrševalnega odbora, ki so po mnenju mlajših stale v ostrem nasprotju s strankinim programom, ki jih mlajši niso mogli pred slovensko javnostjo zastopati. Mlajši so v tem oziru navajali izjavo dr. Tavčarja, ki je v deželnem šolskem svetu in pozneje v „Slov. Narodu“ trdil, da se učitelji po njegovem mnenju sploh ne bi smeli pečati s politikom. Nevzdržljivo je bilo menda zanje dr. Tavčarjevo načelo, po katerem bi dr. Walter Šmid kakor drugoverec ne smel biti v deželni službi kranjski. Mlajši se tudi nikakor niso strinjali s tem, da naj stranka ostane zgolj buržoazijska, marveč so zahtevali, da se in capite et membris demokratizira in socializira. Najhujše pa je zabolelo zastopnike narodno-radikalne struje, ko je dr. Tavčar v deželnem zboru proti predlogu klerikalcev, da naj se zakonito uvede po izgledu nižje avstrijske lex Axmann po vsej deželi slovenski učni jezik po vseh ljudskih in meščanskih šolah, predlagal, da naj se v

tem pogledu napravi izjema za Kočvarje in je torej v tem vprašanju zavzel manje radikalno stališče nego klerikalci.

Po izstopu dra. Žerjava in dr. Oražna je strankarsko delo nekako počivalo. Vršila so se sicer pogajanja, da naj bi mlajši zopet vstopili v izvrševalni odbor, vendar so se ta pogajanja razbila baje radi tega, ker starejši niso hoteli dati mlajšim nikakih garancij, da se ne bo dejansko postopalo proti programu narodno-napredne stranke in da bi lepi program ne ostal le papirnata resolucija. Med tem časom so rastla nasprotstva med starimi in mladimi, ki so šla celo tako daleč, da je dr. Tavčar v „Slovenskem Narodu“ večkrat napadel one zastopnike mlajših, ki sede z njim vred v upravnem svetu iste „Narodne tiskarne“, ki izdaja „Slovenski Narod“. Dr. Žerjav je zahteval zadoščenja za te vrste napadov v redakcijskem odseku upravnega sveta in ker se mu je to odreklo, je bil prisiljen izstopiti. — Tudi izvrševalni odbor ni dal za napade v „Slovenskem Narodu“ nobenega zadoščenja, vsled česar so mlajši sklenili absolutno abstinenco pri političnem delu.

Ker pa le že osem mesecev ni bilo videti nobenega političnega dela na napredni strani in so mlajši vendarle čutili potrebo po političnem delu, osobito v času, ko trpi na Kranjskem slovenska stvar pod pritiskom nemško-klerikalnega režima, so ustanovili narodno-napredno politično društvo „Skala“, kakor se je tekom zadnjih let po Kranjskem ustanovilo več sličnih političnih organizacij v okvirju narodno-napredne stranke. Župan Ivan Hribar je kakor predsednik izvrševalnega odbora pozdravil ustanovitev „Skale“ in jo naprosil za sodelovanje pri vol. borbi v Beli krajini. Društvo je tudi že v resnici začelo delovati v smislu županovega dopisa. Dr. Tavčar pa je profesorja Juga, ki je pripravljal teren za volitev v novomeškem okraju v smislu naročila predsednika izvrševalnega odbora, napadel v „Slovenskem Narodu“. Dne 17. t. m. pa je imel izvrševalni odbor narodno-napredne stranke sejo, v kateri je sklenil izjavo, naperjeno v prvi vrsti proti mlajšim. Iz dobro informiranih krogov se nam poroča, da hočejo starejši gospodje pri narodno-napredni stranki iztisniti iz nje vse mlajše elemente, ki so politično delavni, ki so hoteli sporazumno z njimi reorganizirati narodno-napredno stranko na Kranjskem.

Kakor se nam poroča še nadalje, je ta nakana baš v sedanjem času, ko pritiskajo združeni Nemci in klerikalci na avtonomijo Ljubljane, skrajno nesrečna. Ako se razmere v kratkem ne ublaže, je računati z vso gotovostjo na razpad narodno-napredne stranke.

LISTEK.

MICHEL ZÉVACO:

Otroci papeža.

Roman iz rimske zgodovine.

[77]

„Tat je bil v tej sobi...“
„Kako bo tat!... V vsej krčmi še nihče ne bedi...“
„Kaj pa mislite, da je bilo?“
„Jaz mislim, da je to čarovnija.“
„Naj bo čarovnija, tatvina ali peklenška sila, vrnili mi boste denar, ki sem vam ga plačal za opravo; ostane vam samo to, kar ste dobili za konja.“

To reči se je Efraim, ki je sam pri sebi nemalo sumničl dičnega Bartholomea, da ga je hotel opehariti, z glasnim mrmranjem napotil proti hlevu, za njim pa gostilničar, ves poražen vsled tega nenadnega izginjenja. Vstopila sta... in obstala, vsa odrevenela, z odprtimi usti pred stajo, kjer je bil privezan Kapitan še pred desetimi minutami. Tudi konj je bil izginil...

Poštenjakoviča sta se preplašeno spogledala. To pot žid ni več sumil. Da je krčmar zavratno dal odnesti zavoj obleke, to je bilo še mogoče: toda konja!

„Zdaj ne razumem ničesar več!“ je zamrmral.
„Tudi jaz ne!“ je dejal Bartholomeo, ki so mu zobje šklepetali od groze.

„Kak spreten lopov je moral v naglici izmakniti konja... Tem laglje je storil to,“ je pripomnil Efraim, ki je bil zopet stopil na dvorišče, čim ste pustili vozna vrata odprta... Vi sami glejte zdaj...“

„To je preveč. Z gotovostjo vem, da sem jih zaklenil, od zunaj pa se ne odpirajo...“

Žid ni našel odgovora.

„To vse je res zelo nejasno,“ je dejal čez nekaj hipov. „Bodisi kakorkoli, žal mi je, da sem se trudil za prazen nič... Stopiva; zdaj preostaja samo še, da mi vrnete denar, ki sem vam ga pravkar naštel za kupnino konja in obleke.“

„Torej vam ga moram vrniti?“
„Tako! Ali se šalite, mojster? Denar sem, če ne, pa grem na mestu povedat okrožnemu sodniku vso to historijo.“

„Nikarite!“ je vzkliknil krčmar preplašen.
Ah, krut je bil trenotek, ko je moral mojster Bartholomeo vračati zlatnike, tako pošteno zaslužene s prodajo konja, ki ni bil njegov!

In po Efraimovem odhodu se je Bartholomeo vrnil v skupno gostilniško sobo ter se ves bled in tresoč sesedel na stolec mrmraje:

„V moji krčmi straši!...“
In mojster Bartholomeo, potr od te strašne nesreče, se je zaglobil v temno premišljevanje!... Kapitan prodan, dasi ni bil prodan, in neprodan, dasi prodan!

XXV.

Plat zvona.

Ko se je potopil v žolto vodo Tibere, je bila vitezova prva misel: plavati do stopnic ob gostilni „Pri lepem Janu“. Od kraja je plaval pod vodo; ta previdnost je bila tem bolj na mestu, čim je počilo s strani Palače Smeha več pištol in arkebuz točno tisti hip, ko se je skril pod površjem.

Ko se je vrnil na vrh, je bil že daleč. Zasopel je in se potopil iznova.

Še enkrat je pomolel obraz iz vode ter zagledal, da je blizo stopnic svoje gostilne. S par krepkimi zamahi se je pognal do njih ter položil svoje roke na isto mesto, kamor se je bil prijel Francesco Borgia.

Ragastens se je dvignil iz vode, in ko je stal na stopnicah, se je stresel kakor riba.

„Naj vzame satan brata in sestro!“ je zamrmral. „Kdo je že videl kdaj tako besne zveri? Prvi me hoče spraviti ob glavo, druga pa bi me rada zaklala s svojim srčkanim bodalcem, ki sem ga izgubil v Tiberi. Škoda zanj... Sicer pa se mi zdi, da prihaja rimski zrak od dne do dne pogubnejši zame...“

Med takšnimi samogovori je Ragastens brez zapravljanja dragocenega časa skočil v svojo sobo. In tu je videl skrbno razloženo po svoji postelji vse svoje reči ter povrhu še vojno opravo, ki si jo je bil kupil tisti večer, preden so ga zaprli, nadejaje se, da pojde kmalu s Cezarjem Borgia na bojni pohod. V trenutku je zamenjal svojo moko obleko za suha oblačila, ki so ga čakala kakor nalašč.

„Bogme,“ je dejal z nasmehom, „človek bi rekel, da mi je hotel dobri Bartholomeo prihraniti trud brskanja po omari!“

Ves se je predrugačil. Oblečen od nog do glave, v močnem oklepu iz žoltega usnja, ki si ga je bil nabavil, si je opasal boka s pasom, odvetim Cezarju Borgia; izvrsten meč je visel ne tem pasu.

„Ubogi moj rapir!“ je zavzdihnil. „Ti zvesti tovariš mojih avantur! Ostal si v rokah tega čudeža ostudnosti, ki mu je ime dom Garconio! Ah, kaj! Tudi tale ni slab. Zamenal mi ni bila v izgubo. Ti Borgiaji so dobro oskrbljeni z vsem, kar reže, bode, seka in pobija; tega jim privičen človek ne more utajiti.“

(Dalle.)

Iz slovenskih krajev.

Iz Dobrove pri Ljubljani. Na znani božji poti na Dobrovo, kjer so vsako leto shodi, na katerih fantje pridno sekajo štruklje, dekleta pa proseče vlečejo sv. Antona, da bi spreobrnil trda srca mladeničev, se je v nedeljo pojavil čisto nov slučaj, ki ga hočemo na kratko opisati. — Tamošnje gasilno društvo si je privoščilo malo veselico, na katero so bili povabljeni tudi čuki in Marijine device. Na vse zgodaj so začeli prihajati čuki in čuki in kmalu so se zbrali, da so poskusili, kako imajo sprejeti svoje tovarišice: čiste device. Dolgo je trpelo, predno je mogel „oberčuk“ vlti v trde buče svojih originalov to, česar ga je z muko naučil gospod kaplan. Toda z božjo pomočjo bo že šlo, so se tolažili in odkorakali čukovskih korakov s povešeno glavo v prijazno dolinico dobrovske, po kateri se je pomikala korporativno Marijina družba z „bando“ na čelu. Ena misel, eno srce je vladalo v obeh oddelkih in navdušena ginjenost jim ni mogla kaj, da bi se v prisrčnih besedah ne pozdravili in da bi jim godba v znak veličastnega sprejema ne zagodla cesarske himne. V pozoru z eno nogo so stali čuki in mraz jim je šel po kosteh od navdušenosti; nežne devičice so pa z zatisnjenimi očmi melodijozno brenčale in spremljale mamljivo muziko harmonike, klarineta in dveh basov. Po končanem slovesnem sprejemu se je marsikomu utnila solza po razgretih licih. Sprevod se je pomikal v cerkev in gospod kaplan je v ostrih besedah govoril devicam, da govori le za tiste, ki hodijo o veliki noči k spovedi. Zdihovala so ovčice pri teh ostrih besedah kaplana in se spogledovale. Od druge strani so pa prežeče zrlili čuki na svoje sestre, okinčane z dolgimi modrimi trakovi okrog vratu. — Začela se je veselica. Človek vendar ne more samo moliti in gospodje kaplani in župniki so to upoštevali in rezervirali vse mize za utrjene verske člane. V hipu so bile zasedene mize in začela se je prav animirana zabava s petjem, korandoli in numarcampi po 10 v. Pridne prodajalke numaric so hitro razpečale vse in čuki so imeli največ sreče. Prvi je zadel kahljo in metlico, drugi zopet smetišnico, kaplan pa koso, ki so jo licitali za 29 „soldov“. Omizje „Čuk“ je postajalo vedno bolj živahno in kmalu se je privaril sodček piva k mizi, ki ga je naročil oberčuk. Vsak je hotel biti prvi pri pipi, da ne bi bil prikrajšan, le en mal čukec ni mogel v bližino in se je zrepenčil: „al' boste vse sami požrli?“ — Veseli so bili čuki, neumorno je pela harmonika, a naenkrat utihnila. Godci so se uprli, ker ni bilo pijače, ki so jo pa kmalu dobili. Zaorila je zopet himna. Čuki so vstali, pot jim je kapal od čela in peli so milo, toda hripavo ter nepremično zrlili v kaplana, na klopi stoječega, ki jim je dajal takte s cigareto. Ognjegaška tromba jih je pa motila, in vse je utihnilo. Ognjegasec je pozval orle, da se prične plezanje na mlaj za dobitok. Kakor kafa je izginil najbolj glasni oberčuk in le kaplanu se je zahvaliti, da ni prišla ta točka iz sporeda. Nabral je 5 najboljših čukov in se napotil z njim proti mlaju. — Prvi čuk poskusi, pa glej, dva, tri metre je šlo, pa je že zdrknil doli; drugi, tretji je še poskusil, a vse zaman. Kaplan ves razburjen kriči: korajžjo, fantje, a nekdo pripomni: kaj ko bi Vi poskusili! Toda v nedeljo se ne spodobi za kaplana, plezati po mlajih; zato jo je raje pobral nazaj na veselico, kjer se je razlegalo pobožno petje Marijinih devic. In z njim so šli čuki.

Iz Kamnika se nam piše: Menda je ni v širni Avstriji bolj počasne pošte, kakor kamniška. Če prineseš kak zabojo, moraš čakati, da se zljubi ekspeditorici blago prevzeti, če prineseš denar, moraš zopet čakati na milost starega poštarja. Pa še nekaj je, kar nam sili pero v roko. Kje, na kateri pošti so okna zagrajena, kadar pride odpravljanje in sprejemanje pisem iz železnice. To je menda samo pri nas. Med tem časom ne moreš oddati pisma ali brzojava drugače, ako izza gardin prav milo ne pokličeš „milostljiva“. Prosimo pojasnila. Čudno se nam tudi zdi, da doniša pošto popoldne samo en pismo. Saj sta vendar določena dva. Zgodi se, da v kopališču, ki leži v Mekinjah dobe prej pošto, kakor Kamničani po Šutni in Novem trgu. Trgovci niso zadovoljni s tem. Naj raznašata dva pismo, saj sta plačana.

Splošni pregled.

Obrambni zakon za Bosno.

Načrt za novi bosanski obrambni zakon je že predložen vojaškemu obrambnemu zakonu in skoro bodo dognali njegovo končno stilizacijo. Pravijo, da odgovorja popolnoma avstroogrskemu in da je izpremenjen samo toliko, v kolikor se tika to mnogih dosedaj se dogajajočih oproščenj in odkupa. Z novim zakonom bode možno oproščenje samo za one, ki jim je omogočeno in opravičeno tudi že z ozirom na zakone, ki se tikajo ostalih delov ar-

made. Ker se ne bode več tako lahko do-sezalo oproščenja, bode možno obrambno silo Bosne in Hercegovine bolje izrabljati in poklicati pod zastavo vsako leto primerno večji kontingent.

Mednarodni socialistijski kongres.

Mednarodni socialistijski odbor se snide 26. avgusta k seji v Kopenhagenu. Kongres se otvori v nedeljo ob 10. uri predpoldan, popoldan pa se vrši meeting in ljudsko slavo. V ponedeljek se posvetuje odbor in odseki posameznih narodov, nadalje se pa vršijo tudi seje redaktorjev in medparlamentarne komisije. Za dnevni red se ve sedaj samo toliko, da se bode razpravljalo o razmerju med zadrugami in političnimi strankami, o vprašanju brezdelnikov, o mirovnem sodišču in razoroževanju, o mednarodnih uspehih delavskega zakonodavstva, o organizaciji mednarodne izjave proti smrtni kazni, o postopanju, da se čimprej izvedejo sklepi mednarodnih kongresov, o organizaciji mednarodne edinosti in o sklepih o drugih vprašanjih. — To je velikanski program, ki so si ga sestavili socialisti za svoj letošnji kongres.

Za rusko brodovje.

Ker je Turčija kupila od Nemčije dve bojni ladiji, zahtevajo nekateri ruski listi nujno pomnožitev ruskega brodovja. Rusko črnomorsko brodovje — pravijo „Birževija Vedomosti“ — šteje 8 oklopnih in dve križarki, tretjo križarko še gradijo in bo še le 1912 končana. To brodovje ne razpolaga z več kakor s 63 topovi. Turčija se kajpada ne bode kmalu dosegla nadvlade nad Črnim morjem, ali vendar je nedvomno, da Rusija ne more na tem morju brez-pogojno gospodariti, če bode Turčija nakupila nekoliko ladij. Zato pa bi si morala Rusija še tekom prihodnjih dveh let nabaviti štiri nove ladije, ki bi varovale njen ugled v Črnem morju.

Strašna statistika.

Italija je dežela noža. Po neki statistiki se je zgodilo v Italiji v dobi dvajsetih let od 1880—1900 krog 2.000.000 ranjenj iz namena in vrh tega še 97.000 umorov. Rekord v tej žalostni statistiki je doseglo leto 1904, ki je izkazalo 94.703 slučaje ranjenja in 3011 umorov. Če se vzame povprečno, pride na Italijo vsako leto 100.000 junaštev z nožem in 4500 umorov. Umori se vršijo do 15 % s strelnim in drugim orožjem, do 85 % pa z noži in bodali. Letna povprečna statistika je taka-le: V Siciliji pride na 100.000 prebivalcev 22, v Kampaniji in Sardiniji po 17, v Bazilikati 13, v Kalabriji 12, v Rimu 11, v Toskani in Piemontu po 4, v Lombardiji 3, v Emiliji in na Beneškem po 2 umora. Ena petina vseh umorov se torej izvrši v južni Italiji, dočim kažejo severne kraje, da imajo njihovi prebivalci mirnejšo kri.

Dnevne vesti.

Dr. Tavčarju in dr. Trillerju! Pogajanja radi Hribarjeve potrditve so se vršila pri baronu Schwarzu, ministru notranjih zadev Härdtlu in ministrskemu predsedniku Bienenrthu. Prvi razgovor se je vršil pri baronu Schwarzu dne 11. julija 1910, drugi nekaj pozneje. Konferenca z baronom Bienenrthom je bila šele dne 7. avgusta ko je bil dekret že od cesarja podpisan. O dr. Tavčarju kot nasledniku Hribarja je bil torej razgovor že preje predno se je protestiralo pri ministrskem predsedniku. Od 16. julija do 6. avgusta očitno gospodje niso razmišljali s katerimi skrajnimi sredstvi bi se dalo doseči potrditev. Tudi se niso v tako važnem trenutku obrnili do edinele kompetentnega faktorja, občinskega sveta ljubljanskega kakor niso porabili za boj slovenske in slovanske publicistike. Razgovor pa se je lahko vršil med tem časom o pogojih dr. Tavčarjeve potrditve. Ali imata sedaj dr. Tavčar in dr. Triller dosti!

Hraba v Ljubljani. Dunajski krščansko-socialni občinski svetnik Hraba je očital raznim strankinim voditeljem razne nepoštenosti. Stranka ga je pozvala, da dokaže svoje trditve in predloži material klub. Hraba je izjavil, da da material sodišču na razpolago. Nato so prizadeti tožili. Ko pa je imelo priti do razprave so umaknili tožbo. Slično se postopa tudi pri nas. Predvčerajnem sta zahtevala dr. Tavčar in dr. Triller, da naj se izroči material glede pogajanj o Hribarjevi potrditvi klubu obč. svetnikov. Včeraj pravi „Narod“, da bodo gospodje tožili. Mi pa smo prepričani, da se bodo gospodje še premislili in tožbo — umaknili. Sedaj bi le radi odpravili vsaj za en teden neprijetno debato o stvari.

Za stvar in ne za osebe! Do danes še nismo niti od izvrševalnega odbora niti od „Slov. Naroda“ slišali, da bi stvarno in principielno zagovarjal kršenje občinske avtonomije. Kedaj store gospodje to? Iz njihovih izjav in pisanj je le eno razvidno, da delajo le za osebe in proti drugim.

Ali je ljubljanska policija še mestna? Mestna policija ima ukaz, da se slepo pokori

državnim policijskim organom. V resnici tudi vladni detektivi in drugi vladni funkcijonarji komandirajo in nadzirajo mestne stražnike in menda celo mestne policijske uradnike. Policijski svetnik Lavter sploh ni več podrejen ravnatelju Vončini in razmerje med mestno in državno policijo je tako, kot da bi bila mestna policija služinčad državne. Schwarz hoče očitno videti via facti poddržati mestno policijo, Lavter, ki vedno leta na vlado, pa mu žakelj drži. Proti takemu samolastnemu kršenju občinske avtonomije po deželni vladi najodločnejše protestiramo, da se avtonomija ljubljanskega mesta respektira. Razmere postajajo res razmere! Kmalu bodo na magistratu postavili vislice za tiste, ki jim niso všeč.

Ljubljanska policija te dni zelo trpi — in zakaj? Za prazen nič! Ze tri dni opazujemo stražnike, vedno iste, na gotovem mestu, ne da bi opazili kako izpremenijo. Pred poštnim poslopjem na primer je prilike, videti od zore do mraka samo dva stražnika in policijskega nadzornika g. Javornika, ki morajo biti neprenehoma na mestu. Demonstrant se noče prikazati nobeden od nikoder, ali od deželne vlade je vendar strog ukaz. Mislimo, da bi oni, ki tako skrbno razpolagajo z utrujenim moštvom proti mirnim redkim pasantom, že pač lahko uvideli, da je onim že dovolj službe, tem pa dovolj norčarij.

Ga že imajo — onega namreč, ki je klical po mestu „živela Srbija“. Tako pravi „Slovenec“. Mi smo se pa informirali o stvari in bili smo razočarani, mislili smo, da dobi vendarle policija in „Slovenec“ v roke kakega iredentista ali agenta provokaterja, a dobili so nekega štirinajstletnega pilarskega vajenca iz Bohoričevih ulic, ki je baje klical „živela Srbija“. Ne vemo sicer, ako je državna policija vprašala tega „demonstranta“, kaj pomenijo klici „živela Srbija“ in ako ve kaj je sploh to Srbija, a dobro bi bilo, da bi ga to vprašali. „Slovenec“ že zdaj triumfira, ko so dobili enega demonstranta, a poprej je vedno kričal in dokazoval, da se je vse vprek klicalo veleizdajalske klice. Zakaj pa „Slovenec“ ne olajša dela vladnim organom pri iskanju iredentistov, saj imajo baje klerikalci sestavljeno že celo proskribcijsko listo ljubljanskih iredentistov! To pač ni lepo, da kolegi ne podpirajo kolegov.

Ošabnost ošabna! „En tucat ljudi več ali manj, to pri resnih strankah nič ne šteje“, pravi „Narod“ in meče iz stranke vse kar se ravno noče brezpogojno ukloniti dr. Trillerjevi ošabnosti. „Narod“ je sicer že veliko pristavev odgnal a kako delo imajo radi tega ljudje, ki vodijo volitve, tega seveda ne ve dr. Triller, ki sedi pri volitvah doma. Ošabnost ošabna pa je taka pisava v stranki, ki je pri zadnjih državnozbornih volitvah propadla za en sam glas. Ali dr. Triller misli, da je on že res stranka?

V pravi luči. Sedaj je prišla slavna kranjska deželna vlada šele s pravo barvo na dan. Za prvi shod N. D. O., je alarmirala vse kranjsko orožništvo in mestno policijo, nato je razpustila organizacijo, sedaj je pa še povrh prepovedela shod, ki so ga sklicali zasebni sklicatelji! Strah pred resnico, to je šiba, ki pred njo trepeče baron Schwarz, ali resnica vključ vsemu pride na dan, pa naj se Gerlovič še tako muči, da bi zamašil usta, ki hočejo govoriti resnico.

Čemu varnostne odredbe? Izvedeli smo iz gotovega vira, da se zato vzdržuje varstvo proti „demonstracijam“, ker imajo oni, ki so te odredbe pouzročili, za vse dni „abnormalnega stanja“ — masne doklade, dočim mora gledati šikanirana policija in orožništvo skozi prste.

Union — čisto nemški. Na one potnike, ki so v Ljubljani neznani, dela hotel „Union“ utis, kot bi bil čisto nemški. Kot moderni ljudje se pač gotovo ne bomo spotikali nad tem, da se v kavarni in restavraciji govori nemško, ne, še laskati se nam mora, da občujejo uslužbenci s tujci v njihovem italijanskem, francoskem ali nemškem jeziku, ker to le znači, da obiskuje Ljubljano dosti tujcev. Odločno se pa moramo izreči proti temu, da govori osebje med seboj in si veleva nemško in da ho-dijo natakariji v unionsko trafiko, kjer nemško naročujejo. Pozor!

Temen vir. Razni slovenski listi prinašajo iz enega in istega vira dolgovetna poročila o „grozovitem“ postopanju ljubljanske policije. Mi smo že dementirali te tendenciozne vesti; a ker se napadi ponavljajo, povdarjamo še enkrat, da nastopa mestna policija popolnoma korektno. — Kar se tiče napadov na mestnega policijskega nadzornika, smo mnjenja, da bivši orožnik več razume o policijski službi, nego bivši kanonirski fajerberkar o žurnalistiki. Zunanje slovenske liste prosimo, da naj se ne puste v takih slučajih mistificirati, ker nasprotniki čakajo komaj prilike, da napadajo mestno policijo.

Javen železničarski shod. Vlada je tudi za četrtek, 25. avgusta 1910. v „Narodni dom“ sklican in naznanjen javen železničarski shod prepovedala. Dovolila je pa končno le, da se naznanjeni shod vrši v nedeljo, 28. t. m. ob 9. uri dopoldan.

Spodnješiški župan Anton Pogachnik pozivlje v „Slov. Narodu“ z dne 22. avgusta 1910. dotičnika, kateri je pisal v soboto notico pod zgornjim naslovom v „Narodu“, naj se mu javi z imenom, češ, da mu bode potem dokazal, da je pisal — neresnico. G. župan, zakaj ne zahtevate ime? ali ga ne poznate, vsaj Vam je dne 18. avgusta 1910. zvečer ob 10. uri javno na državni cesti pred cerkvijo v Šiški opozoril, da je to grdo, da se nahajate v družbi v kateri se prepeva nemške pesmi in „hajla“. Zakaj mislite s takim pozivom javnost slepiti! Javno Vam na tem mestu zopet povemo, da je družba, v kateri ste se nahajali dne 18. avgusta zvečer gredeč iz Zajčevega „Razgleda“ hajlala! Družba, v kateri ste se nahajali, obstojala je iz gg. Ederja bivšega kazinskega restavraterja, Zelenkote tovarnarja testenin iz Spodnje Šiške nadalje so bili navzoči otroci g. Zelenkote in par dam. Da to ni slovenska družba nam ni potreba posebej naglašati. Gredeč po hribu proti cerkvi pelo se je v tej družbi nemško in ravno nad gostilniškim vrtom „pri Ančniku“ kateri se nahaja pod potjo, vodečo iz hriba se je hajlalo! Družba, katera je sedela ob tem času na vrtu pri Ančniku, hotela si je izživati natančne ogledati. Na cesti se Vas je javno — g. župan — stavilo na odgovor in Vi ste bili — tiho. Priče so na razpolago. Da se pa ne bode zopet izgovarjali, da družba, v kateri ste se nahajali ni „hajlala“, naj Vam služi kot dokaz še to: Ob času, ko je šla družba Ederja, v kateri ste se nahajali tudi Vi iz hriba, ni bilo drugih ljudi na ulici. Tudi pozneje ni prišla nikaka družba po isti poti. Ker se je pa neposredno par minut predno je prišla ta družba mimo cerkve v Šiško „hajlalo“ in ker so hajlali tudi otroci, v tej družbi otroci so bili g. Zelenkote, je brez dvoma, da je ta družba „hajlala“ in izživala. Upamo, da Vam to zadostuje. Prič je o celem dogodku 7 na razpolago. Končno še to. Na opombo uredništva „Slov. Naroda“, katero izjavlja, da pozna g. Pogachnika kot zavednega narodnjaka pripomnimo, da se Šiškarji takim opombam — smejejo, ker g. Pogachnika poznajo bolje nego ga pozna urednik „Slov. Naroda“. Sicer pa dvomimo, če je „Slov. Narod“ ustregel s to opombo g. Pogachniku.

Slovanski učiteljski shod v Luhačovicah. Na glavno skupščino „Zveze avstrijskih slovenskih učiteljskih društev“ v Luhačovicah na Moravskem so došla odposlanstva vseh slovenskih učiteljskih društev. Na shodu sta se sprejela predloga o narodni avtonomiji šole in o poddržavljenju šolskih nadzornikov. Zvezin odbor je bil na skupščini pozvan, da naj proti skrajšanju državljskih pravic učiteljev na pristojnem mestu protestira in vse potrebno ukrene, da se ta krivica popravi.

Na naslov južne železnice. Znano je, da je južna železnica ena najbolj zagrizenih nemškutarskih družb, ki ob vsaki priliki, kjer je le mogoče izziva in zapostavlja Slovence. Da se pa njeni uslužbenci celo v Ljubljani, popolnoma na slovenskih tleh upajo izzivati slovenske stranke, to je pa že odveč. Včeraj je prišla neka stranka na železnico naročit premog. Toda železniški uslužbenec zahteva ošabno od stranke, da mora z njim govoriti samo nemško. Ko ga nato stranka opozori, da mora govoriti slovensko, odvrne v zamišljenem tonu: „Ja, zunaj že lahko govorim, če hočem; tu mi pa ni potreba“. Opozarjamo g. inšpektorja v Ljubljani, da dotičnega uslužbenca pouči, da se ne nahaja morda v Celju ali pa na Pragerskem, kjer železniški uslužbenci celo napadajo slovenske stranke. Enak slučaj se je pripetil v Udmatu. Tam se je občinstvo radi tega, ker stoje vlaki pred distančno ploščo po cele pol ure, akoravno jim je dovoljeno samo pet minut, pritožilo. Toda nek zagrizen nemškutarček je čisto hladnokrvno odgovoril: „Für solche dumme Bauern ist alles gut.“ Bomo videli, če bomo te nemškutarje navadili olike ali ne!

Družbi sv. Cirila in Metoda je poslal g. nadučitelj Vendramin iz Dutovelj 80 K, katere je nabral v veseli družbi čislane, naprednega in zavednega starešinstva in druge z njim simpatizujoče inteligence v Kojskem ob 80letni cesarjevi jubilejni slavnosti. Hvala! — Moška podružnica šentjakobsko-trnovska pospešuje prav poštvalno družbo sv. Cirila in Metoda. Prevzela je v oskrbo vse nabiralnike svojega okoliša, sklenila pa je tudi razpečavati družbeno jubilejno knjigo „Pogled na prvo četrtstoletje družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“. Teh knjig ima družba v zalogi še več tisoč in želimo, da se prav kmalu razpečajo, da se povrnejo družbi stroški in da se slovensko občinstvo bolj in bolj seznani s plemenitim delom naše šolske družbe. Priporočamo obenem razpečevanje družbenih jubilejnih razglednic, ki se dobe v njeni pisarni po znižani ceni in jih je še več tisoč. Prosimo vse Ciril Metodove podružnice!

Pri uživalnem blagu merodajna je edinole kakovost. Kar nam ugaja in tekne, zasluži našo priporočbo. To stališče je edino pravo, in s tega stališča uporabljajo naše gospodinjke najraje „pravi Franckov pridelek za kavo“ s kavnim mlinčkom, ki se izde-

luje iz najčistejših tvarin, po načelu največje skrbnosti in po že desetletja preizkušenem načinu v zagrebški tovarni.

Veljavnost legitimacij pri pošti. Železniške legitimacije s fotografijami vojakov v civilni obleki, ki so bile veljavne sedaj le za avstrijske in bosansko-hercegovinske poštne urade, imajo veljavnost sedaj tudi za ogrske poštne urade.

Letošnje sadje. Letošnje sadje na ljubljanskem trgu je sicer zelo dobre kakovosti, vendar je povprečno skoro vse črveno. In to čisto naravno! Sadjerejci in posestniki sadnih vrtov se v jeseni in zgodnji spomladi popolnoma nič ne zmenijo za oklice oblastev, da naj očistijo svoja drevesa od škodljivih goseničnih jajčkov, zato pa imajo potem tudi tako sadje.

Čebelarški shod. Čebelarška podružnica v Kobaridu na Goriškem priredi dne 28. t. m. v tamošnjih šolskih prostorih shod, na katerem bo predaval zastopnik osrednje čebelarške zveze v Ljubljani, g. Likozar.

Pletarstvo. Ker je slučajno v c. kr. pletarski šoli v Radovljici še nekaj vajenskih mest praznih, sprejme se dotično število učencev v to šolo. Pouk se prične dne 1. septembra 1910. in traja dve leti. Pogoji vsprejema je dopolnjena ljudska šola. Krajevni odbor radovoljno preskrbi revnejšim učencem ceno stanovanja in hrano. Priidni učenci dobe po preteku dveh mesecev redno tedensko podporo. Na to šolo opozarjamo slavnostno načelnika „Društva za oskrbo in varstvo sirot“, kakor tudi vsa šolska vodstva. Natančnejša pojasnila dajeta vodja c. kr. pletarske šole L. Patik ali pa tajnik krajevnega odbora Iv. Šega.

Cenjeno občinstvo opozarjamo na današnje pojasnilo domačega špedicijskega podjetja I. Škrli, ki ga obenem najtopleje priporočamo.

Društvene vesti.

Dne 4. septembra Velika komarjeva veselica. Teden dni po šišenskem „žegnaju“ t. j. dne 4. septembra priredi pevsko društvo „Slavec“ prvo veliko društveno veselico na „Zajčevem razgledu“ v Spodnji Šiški, pod naslovom „Velika komarjeva veselica“, pri kateri sodelujejo: Društveni pevski zbor, popolna „Slovenska filharmonija“ in kmetska godba. Spored je zelo obširen. Veselica bo nudila vsestransko zabavo. Dne 4. septembra na „Zajčev razgled“ k Slavčevi „Veliki komarjevi veselici“.

Redni občni zbor akad. fer. društva „Prosvete“ se vrši 5. septembra točno ob 7. uri zvečer v hotelu „Ilirija“ z dnevnim vspešnim: 1. Poročilo predsednika. 2. Poročilo odbornikov. 3. Poročilo podružnic. 4. Poročilo preglednikov. 5. Volitev predsednika. 6. Volitev odbornikov in namestnikov. 7. Volitev preglednikov. 8. Samostojni predlogi. 9. Slučajnosti. — Odbor.

Ženska skupina in tamburaški odsek N. D. O. sta nameravala prirediti v nedeljo na vrtu g. Balijske (prej Traven na Glincah) veliko gozdno veselico. Gostilničar je že pripravil vse potrebno, a sedaj je naenkrat vlada razpustila N. D. O. S tem ima gostilničar o b e t n o š k o d o; da se pa vendar nekoliko oškoduje, priredi g. Balijske veselico na svojo režijo, slavno občinstvo pa naj blagovolji upoštevati to in naj v nedeljo polnoštevilno poseti gozdno veselico na obširnem vrtu. Za zabavo bo najbolje skrbjeno. Torej v nedeljo vsi na Glince h gozdni veselici!

V nedeljo, 4. septembra vsi v Kamniku! V nedeljo, dne 4. septembra t. l. priredi naš — sedaj popolnoma preveljen „Sokol“ svojo javno telovadbo, združeno z ljudsko veselico. Pri tej priliki pokaže sad dolgoletnega truda in sedanjo svojo moč. Ni ravno vse, ako ima kako društvo mnogo nezavednih članov (liki čukovlada), ampak tu stoji v vrstah neustrašni „Sokol“, pripravljeni prodreti vrste nočnih ujedavk, katere zaostajajo v duševnem in telesnem razvoju pač daleč od svojega namena. Da bo pa zamogel „Sokol“ neustrašeno, brezskrbno to svojo ponovljeno silo nadaljevati, je dolžnost vsega napredno mislečega kamniškega občinstva, da po svoji moči v moralnem in gmotnem oziru to društvo podpre, ter tako izkaže simpatijo do idej, katere razširjajo v prvi vrsti „Sokol“ v obrambo napram črnega klerikalizma, kateri hoče s svojim terorizmom in z denunciranjem podjarmiti vse. — Kamničani, vsi na veselico, pri kateri strežejo naše ljubke narodnjakinje!

Zahvala. Podpisani odbor se najiskrenejše zahvaljuje vsem, ki so pripomogli, da se je nedeljska veselica podružnice tako dobro obnesla. Predvsem slavnemu gledališkemu odseku škofjeloškega Sokola, ki ima pri velikem uspehu največje zasluge, gospodu župniku A. Bercetu za krasen govor in sploh vsem, ki so nam na različne načine pomagali. Iskrena hvala slavnemu gasilnemu društvu v Gorenji vasi, ki nam je brezplačno prepustilo gledališki oder. C. M. družbi smo poslali 200 kron za obrambni kamen in sicer čisti dobiček ter prispevek gospoda predsednika. — Odbor podružnice „Družbe sv. Cirila in Metoda za Poljansko dolino“. — Vlacav Paleček, podpredsednik, Vinko Jamar, blagajničar.

Slovenskemu učiteljstvu.

Želji, da se vrše večdnevni tečaj s predavanji za učiteljstvo, hoče kolikor toliko ustreči „Zveza slovenskih učiteljev in učiteljic na Štajerskem“ s tem, da priredi v Mariboru v dneh 5., 6. in 7. septembra t. l. **počitniški tečaj.**

Vodstvo „Zveze“ je naprosilo priznane strokovnjake-profesorje, ki so prevzeli predavanja in sicer so si predavatelji izbrali sledeče teme:

Ravnatelj H. Schreiner vsak dan po eno uro „Seksualna (spolna) pedagogika. Profesor L. Lavtar istotako vsak dan po eno uro „Pojmovanje geometričnih funkcij“ oziroma če bo čas pripušal še „O uporabi goniometričnih funkcij“. Zdravnik dr. A. Schwab „Higijena zob in ust“. Predavanje s slikami in preparati. Profesor dr. L. Poljanec iz biologije: „Pepel v kemijskem, rastlinsloveskem in gospodarskem oziru“. — Zdravljivost rastlinskih organov. — Deževnik. Monografija. Profesor dr. L. Pivko bo obširno razpravljal o folkloristiki pod naslovom „V službi narodnoznanstva“.

Ker je letos stoletnica Stanka Vraza, hoče tudi štajersko slovensko učiteljstvo na primeren način proslaviti spomin svojega velikega rojaka. Zato bo v sredo, dne 7. sept. t. l. popoldne predaval profesor dr. F. Ilešič o zanimivem predmetu: „Ilirska doba s posebnim ozirom na Stanka Vraza.“

S tem predavanjem se zaključijo letošnji počitniški tečaj. Naslednji dan t. j. v četrtek na praznik se vrši izlet na **Stanko Vrazov dom.**

Tri dni resnega dela, potem pa okrepčilo! V rajskelepe ormoško-ljutomerske gorice vodi izlet tja na dom slavnega Ilirca! Potovanje v krasnih krajih v stanovski družbi!

Z vlakom do Ormoža in potem deloma z vozovi, deloma peš. Prosili smo za znižano železniško vozno. Preskrbljeno bo, da se izvrši izlet ob primeroma malih stroških, pa vendar prijetno in pristrčno. Tega izleta pa se naj udeleži tudi drugo učiteljstvo, ne le udeleženci počitniškega tečaja, tudi učiteljske soproge in učiteljske rodbine. Pa tudi neučitelji — prijatelji in prijateljice učiteljstva so dobro došli. Natančnejši vspešni se priobči pravočasno.

Ce se do 28. t. m. oglasi vsaj 15 oseb, ki bi se dan po tem izletu, to je dne 9. septembra t. l. hoteli skupno peljati čez Vraždin (ogled mesta, bivanje približno 4 ure) v Zagreb, potem se vrši skupno **potovanje v Zagreb.**

Tam je takrat „Šolska razstava“, ki bi se ob tej priliki ogledala. Posetili bi pa tudi „Učiteljski dom“, „Učiteljski konvikt“ in druge učiteljstvu zanimive naprave. Tudi za to potovanje se bi oskrbela znižana vozna ter ceno bivanje in cena prehrana v Zagrebu. To potovanje se pa vrši le takrat, ako se javi dovolj udeležencev. Torej, kdor reflektuje na to, naj se čimprej javi.

Glede počitniškega tečaja“ se omenimo, da se predavanja vrše v omenjenih treh dneh dopoldne in popoldne. Ure so določene tako, da vsak udeleženec lahko posluša vsa predavanja, lahko pa tudi, katero zanj manj zanimiva izpusti. Radi upravnih stroškov se je moral določiti majhen kurzni donesek 5 K. Ta svota naj se pri javljenju upošteje. Takoj nato dobi javljenec karto, ki je veljavna kot legitimacija in vstopnica k vsem predavanjem. Ukretilo se je tudi radi cenega bivanja in cene prehrane v Mariboru.

V vseh zadevah „Počitniškega tečaja“ in izletov, se je obrniti na naslov zvezi-nega tajnika: Ignacij Šijanec, učitelj v Gornjem gradu.

Učiteljstvo vseh slovenskih pokrajin — udeleži se teh prireditev. Pristop pa imajo tudi neučitelji pod enakimi pogoji.

Na Kamniško sedlo.

Nekako ravno v sredi veličastne osrednje proge Savinjskih Alp je globoka, kopitu ali črki „U“ podobna udrtna, ki jo zovemo **Kamniško sedlo.** Prejšnje naše ljudstvo ni še poznalo tega geografskega imena, temveč so imenovali omenjeno sedlo kratko **Vrata** ali **Jermanova Vrata**, ki so pač znana vsakemu zavednemu Slovincu izza „Rokovnjačev“.

Z menoj torej danes, komur še morda vest očita, da si še ni ogledal tega divjeromantičnega gorskega kota in še ni videl onih „včasih“ tako zloglasnih „Rdečih Skal“ in „Rjavih Pečij“, kjer je tičala in se skrivala strašna rokovnjačeva zalega!

Vse predučeno je danes ono pozorišče. Nič več opasnih, skrivnih steza, kot svoj čas, marveč skrbno izdelana pota, ne krči se nam srce vsled bojazni pred črnimi pestmi „Rokomavhov“, temveč prosto in veselo se nam dvigajo prsa v čistem in svežem gorskem vzduhu, začudene nam begajo oči semtertja po krasnih slikah in prizorih pristne planinske narave, ki nam je

postala po zaslugah našega planinskega društva tako lepo pristopna . . .

Da prihranim začetniku-turistu ali turistinji skrb, kako se pripraviti in preskrbeti za turo na Kamniško Sedlo, pričnem zopet kar od kraja.

Najugodnejši je za odhod iz Ljubljane popoldanski kamniški vlak, ki nas pripelje v Kamnik okrog 3. ure popoldan. Potemtakem smo v Bistriški koči v podnožju Kamniškega sedla že lahko ob 6. uri zvečer in je dovolj časa, da se spočijemo do drugega ranega jutra. Komur pa je to nemo-goe ima istotako lepo priliko, da se odpelje iz Ljubljane v Kamnik zvečer ob polu 8. uri. Zadnjega večernega vlaka se tudi največ turistov poslužuje, posebno ob sobotnih večerih romajo že cele družbe v Bistriško koč, katerim se novinec lahko pridruži, če bi se mu zdelo hoja po noči v Bistrico presamotna ali celo pregrozna ob skovikanju sov in lajanju lisic.

Pot pelje iz Kamnika skozi Stahovico mimo „Korina“ (vodnik, nosač) in potem vseskozi ob levem bregu Bistrice po izvrstno izpeljanem jahalnem potu, ki ga je dal napraviti pred par leti knez Windischgrätz. Pot je popolnoma varna za treznega človeka, vodi skoro vedno vodoravno (brez posebnih klancev) skozi gozdove, katere preveva prijeten hlad spodaj šumeče Bistrice. Treba je le male svetilke, potem je zaiti skoro nemogoče, kajti ob vsakem količnjak dvomljivem razpotju je orientacijska tabla S. P. D. (Dalje.)

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Bolgarski car Ferdinand v Sarajevu. — Ignoriranje nadškofa dr. Stadlerja.

Sarajevo, 25. avgusta. Bolgarski kralj Ferdinand je na svojem povratku iz jubilejnih slavnosti v Cetinju došel danes jutraj semkaj in sicer v spremstvu bolgarskega prestolonaslednika princa Borisa, ministra za zunanje zadeve in bolgarskega poslanika v Cetinju Koluševa. Kralja sta sprejela na kolodvoru civilni adlati baron Benko in sekcijski šef Mikuli. Kralj se je na svojem povratku iz Cetinja najprej popolnoma inkognito ustavil v Zeleniki. Nato se je s salonskim vozom odpeljal v Konico, kjer je prenočil. Ob štirih jutraj se je odpeljal proti Sarajevu, kamor je došel ob osmi uri jutraj. Nato je ostal do devete ure v vozu, kjer je zajtrkoval. Iz kolodvora se je odpeljal s svojim spremstvom v štirih avtomobilih proti mestu in se najprej ustavil pred deželno vlado in pred mestno hišo, katero si je natančno ogledal, obenem pa opazoval tudi krasen razgled na mesto. Nato se je napotil s svojim spremstvom k maši, ki se je na njegovo izrecno željo vršila v najstarejši frančiškanski cerkvi, ne pa v stolnici. Nadškof Stadler je sporočil kralju, da ga pričakuje v stolnici, toda kralj mu je odgovoril, da nikakor ne more izpolniti njegove želje. To znači popolno ignoriranje nadškofa. Kralj Ferdinand in princ Boris sta pri maši zavzela prostor popolnoma pred altarjem. Ko sta odšla iz cerkve, se je moral kralj po stopnjicah naspeljati na princa Borisa. Od maše sta se gosta odpeljala z avtomobilom, kjer se je kralj vsedel zraven šoferja, proti mohamedanski stolnici. Tu je pričakoval kralja reisu-ulem Šaraf effendi, ki je visokega gosta jako površno pozdravil in mu razkazal vse znamenitosti mohamedanske mošeje. V muzeju sta se kralj in princ posebno zanimala za zoološki oddelek, katerega sta nenavadno občudovala. Ob pol 12. uri sta odšla s svojim spremstvom v hotel Europa, kjer sta obedovala. Ob eni uri sta odšla iz Sarajeva in se odpeljala proti Bosanskemu Brodu.

Kolera na Dunaju.

Dunaj, 25. avgusta. Dosedaj so se pojavili na Dunaju trije slučajji kolere. Mestni fizikat je izjavil, da bo mogoč šele jutri zjutraj ob osmi uri potom bakterijolo-gičnih študij podati svoje mnenje. Ena oseba je že umrla, vendar nikakor še ni dognano, ali je umrla vsled kolere ali ne.

Zamazani avstrijski orli.

Trident, 25. avgusta. Včeraj ponoči so neznane osebe zamazale cesarske orle na tukajšnji laški in nemški gimnaziji z anilinom. Policija je odredila obširno preiskavo, vendar dotičnih oseb najbrže ne bo mogla zaslediti.

Preganjanje „Svobodne šole“ v Avstriji.

Dunaj, 25. avgusta. Vsled odluka naučnega ministrstva se bodo morale letos zapreti vse ljudske šole društva „Svobodna šola“, ker se v teh šolah ne podučuje ve-rouk po predpisanih zakonih.

Dopust avstrijskega veleposlanika v Petrogradu.

Dunaj, 25. avgusta. Avstrijski veleposlanik v Petrogradu, grof Berchtold je nastopil večtedenski dopust in je odpotoval

v Woloczisko, kjer bo obiskal kneza Radzivila. „Rječ“ poroča, da se Berchtold najbrže ne bo več vrnil na svoje mesto.

Avdijenca grofa Aerenthala pri cesarju.

Dunaj, 25. avgusta. Cesar bo v nedeljo, dne 28. avgusta avstrijskega ministra za zunanje zadeve, grofa Aerenthala sprejel v posebni avdijenci v Išli.

Carska dvojica na Nemškem.

Berolin, 25. avgusta. Sedaj je natančno določeno, da pride carska dvojica že ta ponedeljek na Hesensko, kjer bosta stanovala v gradu Friedberg. Carica je bolna in reditega ne bo nobenega vsprejema.

Kolera na Ruskem.

Petrograd, 25. avgusta. V gubernijah Harkov in Jekaterinoslav kolera že polagoma pojenjuje. Tem hujše pa razsaja v gubernijah Kurok in Varoneš, kjer ljudstvo trumoma umira. Kolera je prodrla že celo do gubernije Moskva.

Volitve na Portugalskem.

Pariz, 25. avgusta. Iz Lizbone se poroča tukajšnjim listom, da pričakujejo republikanci pri volitvah izrednih uspehov.

Razoroženje Albancev.

Berolin, 25. avgusta. „Lokalanzeiger“ poroča, da se je razoroževanje vstajev v severni in srednji Albaniji izvršilo nena-vadno lahko. Celo najbolj divja plemena so odložila orožje. Takoj po prvih streljih s topovi je med vstaji nastala tako strašna panika, da so trumoma zbežali v gore in popolnoma prostovoljno odložili orožje.

Turške čete ostanejo v Macedoniji.

Solun, 25. avgusta. Po izjavi Torguta Šefket paše je odpustitev turških čet v Macedoniji popolnoma izključena. Čete so neobhodno potrebne v svrhu radikalnega reorganiziranja vseh uradov.

Angleška in aneksija Koreje od strani Japonske.

London, 25. avgusta. Tukajšnji listi poročajo, da je bila Anglija o nameravani aneksiji Koreje od strani Japonske že poprej informirana in tudi nima proti aneksiji nobenih pomislekov.

Potovanje nemškega prestolonaslednika v Indijo.

London, 25. avgusta. Nemški prestolonaslednik pride v Simlo v Indijo meseca decembra. Potovanje po Indiji bo trajalo približno okoli dva meseca. Iz Indije odide prestolonaslednik najbrže še v Afriko. Ker je prestolonaslednik sorodnik angleškega kralja, bo v Indiji najbrže zelo slavnostno sprejet.

Listnica uredništva.

A. P. v Kranju: Piscev resničnih novic nikoli ne izdajamo; za lažnjive podatke pa nimamo veselja si nakopavati mržnjo. Bodite poučeni!

Lastnik in glavni urednik: Milan Plut.

Odgovorni urednik: Vitomil Feodor Jelenc.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Borzna poročila.

„Ljubljanska kreditna banka“

v Ljubljani, 25. avgusta 1910.

Naložbeni papirji.	Kurs	
	denarni	blagovni
40/o majeva renta	93.60	93.80
420/o srebrna renta	97.40	97.60
40/o avstrijska krona renta	93.55	93.75
40/o ogrska	91.85	92.05
40/o kranjsko deželno posojilo	95.25	96.25
40/o k. o. češke deželne banke	94.—	95.—
50/o rusko državno posojilo	103.75	104.25
Srečke.		
Srečke iz leta 1860 1/s	230.—	236.—
„ 1864	324.—	329.50
„ tiske	155.50	161.50
„ zemeljske I. izdaje	299.90	305.90
„ II.	280.10	286.10
„ ogrske hipotečne	249.—	255.—
„ dunajske komunalne	529.—	539.—
„ avstrijske kreditne	521.75	531.75
„ ljubljanske	83.—	89.—
„ avstrijskega rdečega križa	62.75	66.75
„ ogrskega	38.—	42.—
„ bazilika	29.—	33.—
„ turške	255.50	256.50
Delnice.		
Ljubljanske kreditne banke	440.50	442.50
Avstrijskega kreditnega zavoda	663.25	664.25
Dunajske bančne družbe	547.—	548.—
Južne železnice	112.75	113.75
Državne železnice	746.25	747.25
Alpine-Montan	746.50	747.50
I. Hrv. slav. sladkorne družbe	645.—	655.—
Zivnostenske banke	266.—	267.—
Valute.		
Cekini	11.37	11.40
Marke	117.40	117.60
Franki (Napoleon)	95.42	95.57
Lire	94.60	94.85
Rubliji	253.75	254.75

JUTRO

neodvisen političen dnevnik
se prodaja povsod
samo po 4 vin.

Zagrebski
Franck
kot lovarniško znamko
priporočujemo kot priznana najboljši pridatek za kavo!

Poslano*)

Prizadete delavke tobačne tovarne opozarjam, da naj opuste vsako obrekovanje moje osebe v zadevi moje rajnce soproge, ker bi bil v nasprotnem slučaju prisiljen storiti druge korake in jim s tem zavezati predolge jezike.

Znani soprog F. L.,
Rožna dolina št. 227.

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, v kolikor določa zakon.

Mali oglasi.

Beseda 5 vin. — Za one, ki iščejo službe 4 vin. — Najmanjši znesek 50 vin. — Za informacije se plača 10 vin. — Pismenim vprašanjem je priložiti znamko 20 vin. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo v naprej; zunanji inserti lahko v znamkah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Avtomobil za štiri osebe se jako ceno prodaja. Šebenik, Spodnja Šiška, Knezova ulica. 136/6—12

Veliko posestvo v Mokronogu, obstoječe iz dveh hiš, gospodarskega poslopja, njiv, travnikov, gozda in velikega vinograda, skupaj 34 orolov, se radi gospodarjeve smrti takoj prodaja. Poizve se pri Franji Kržičnik v Mokronogu. 206/2—2

Išče se stanovanje s hrano pri ugledni rodbini, za dve učenci višjih razredov dekliške šole. Ponudbe s pogoji na inseratni biro „Jutra“ pod šifro Frv. 208/2—2

Išče se stanovanje z 2 sobama in pritliklinami. Naslov: L. A. poštno ležeče Ljubljana. 207/2—3

Mlad, soliden gospod išče stanovanje in hrano s 15 septembrom v bližini Kmetijske posojilnice, pri kaki vdovi ali družini. Ponudbe pod „Rado“ na inseratni biro „Jutra“. 209/1—1

?	I	?
I	K	O
?	O	?

Najboljša ura
sedanjosti:
zlata, srebrna, tula,
nikelnasta in jeklena se dobi samo pri

H. SUTTNER
Ljubljana, Mestni trg.
!! Lastna tovarna ur v Švici. !!

?	I	?
I	K	O
?	O	?

Tovarniška varstvena znamka:
„IKO“.

?	I	?
I	K	O
?	O	?

Išče se strojepisec.

Informacije pri gospe Klemenčič, Sv. Petra nasip št. 67.

Gospodična iz Siške se sprejme kot prodajalka

kruha, mleka, surovega in kuhanega masla v prodajalni „Prve higijenične pekarnice“ na Friškovcu, ki se odpre dne 1. septembra v Spodnji Šiški, Celovška cesta, v hiši g. Vodnika. Poizve se istotam.

Gospodom iz boljših krogov!

se nudi prav izdaten postranski zaslužek kot zastopniki za Ljubljano in Kranjsko prve vrste inozemske zavarovalnice na življenje z občinsko garancijo.

Ponudbe pod: „Močljivost“ na glavno pošto v Ljubljani le proti vročilnemu listu.

Blagajničarka

ki je večša knjigovodstva in strojepisja se sprejme takoj.
Ponudbe sprejema Fr. Iglič, trgovina s papirjem v Ljubljani.

Hotel in restavracija „Bavarski dvor“

Dunajska cesta št. 29

se priporoča posetnikom Ljubljane kot najbolj ugodno prenočišče v neposredni bližini kolodvora. Restavracija je moderno urejena. Mir in točnost zjamčena.

Za obilen poset se priporoča
Štefan Bergant
lastnik.

Vi prihranite denar! Automatični namizni prižigalnik

(poraben tudi kot žepni prižigalnik) oblastveno zavarovan, izvršen iz krogel avstrijskih Mannlicherjevih pušk.

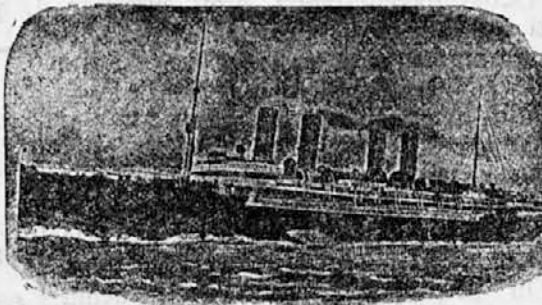
Lepo darilo! **K 3.80** Lepo darilo!
JOSIP SCHUNDER tehnična pisarna Dunaj XIII., Hütteldorferstrasse 237/V.
Preprodajalci dobijo velik popust! — Pošilja se samo po poštne povzetju. — P. n. restavraciji in kavarnari izjemne cene.

Izvrstna prilika

za potovanje v

AMERIKO

je in ostane z novimi parniki

VELIKANI:

Kaiserin Auguste Victoria	25.000 ton
Amerika	24.000 „
Cleveland	20.000 „
Cincinnati	20.000 „
Pres. Lincoln	20.000 „
Pres. Grant	20.000 „

Brezplačna pojasnila daje:

FR. SEUNIG,
Ljubljana, Kolodvorska ulica 28.

Gostilna Balija - Glince.

Pojasnilo.

Podpisani izjavljam, da so vse vesti in govorice, katere trosijo zadnji čas po Ljubljani, da sem prodal s svojo hišo „Bavarski dvor“ na Dunajski cesti tudi svoje špedicijsko podjetje **neresnične** ter izvirajo le od strani konkurence.

Izjavljam, da bodem vodil svoje špedicijsko podjetje še nadalje in sicer v večjem obsegu, kakor dosedaj in se bodem potrudil svoje cenjene naročnike točno in solidno postreči.

Zahvaljujoč se za dosedanje zaupanje, prosim nadaljne naklonjenosti slavnega občinstva ter biležim

odličnim spoštovanjem

Josip Škerlj,
odpravitelj,
Ljubljana, Dunajska cesta 29.

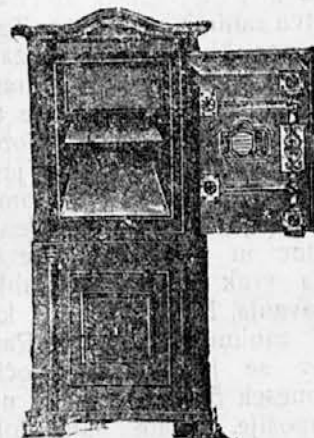

ED. ŠMARDA

potovalna pisarna

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 18.

Samo 6 dni! Prodaja originalnih vozniških listov (šifkart) francoske linije čez Havre v New-York in nazaj.

Oglejte si največjo zalogo

poljedelskih strojev,

slamoreznic, čistilnic, mlatilnic, kosilnic, motorjev, gepelnov in stiskalnic za grozdje in sadje, štedilnikov, peči, nagrobnih križev, blagajn itd. pri trdki

FR. STUPICA

v Ljubljani, Marija Terezija cesta 1, poleg Figabirta.

Ravnatom lahko kupite vsak čas po najnižjih cenah traverze, železniške šine, cement in vse druge potrebščine, razno orodje, sesalke za vodo, vino, gnojnice, vseh vrst tehtnice, uteže in vse druge :: v železnino spadajoče predmete. ::

Poletna oblačila

za gospode in dečke kakor tudi damska konfekcija se prodaja zaradi minule sezone

pod vsako ceno

v „Angleškem skladišču oblek“

O. Bernatović

v Ljubljani, na Mestnem trgu št. 5

Ustanovljena leta 1831.

Največja zavarovalnica avstro-ogrske države

Ustanovljena leta 1831.

C. kr. priv. občna zavarovalnica Assicurazioni Generali v Trstu

Glavni zastop v Ljubljani, Marijin trg, Sv. Petra cesta št. 2, v lastni hiši.

Zavaruje zoper požar na poslopih, pohištvi in blagu, tatinski vlom, škode vsled prevažanja, požar, škodo zrcal in zvonov. — Na življenje in za doto v vseh mogočih sestavih. — Tekom leta 1909. zavarovalo se je 17.230 oseb za kapital nad 143 milijonov kron na življenje. — Družba je izplačala za škode nad 977 milijonov kron. Premoženje družbe znaša nad 366 milijonov kron.